

શ્રદ્ધતમ્ભરા

શ્રદ્ધતમ્ભરા એટલે અનુભવયુક્ત સત્યથી ભરેલું
બહુજનહિતાય - બહુજનસુખાય

મુક્તા

(પાતંજલ યોગદર્શન - સમાધિપાઠ)

— યોગભિક્ષુ

પાતંજલ યોગદર્શનના સમાધિપાઠનું અઠ્યાવીસમું સૂત્ર આપણે સમજી રહ્યા છીએ; સૂત્ર છે- તજજપસ્તદર્થભાવનમ્ (ભાવાર્થ-તેનો (પ્રણવનો) સાર્થ જપ કરવો) ગયા અંકમાં આપણે મંત્રના પ્રકારો વિષે સમજ્યા.

છેલ્લા ત્રણેક અંકોમાં આપણે સમાધિપાઠના હૃદયસમાં સૂત્રો - ચોવીસથી અઠ્યાવીસ સૂત્રો વિષેની તાત્વિક-આધ્યાત્મિક-વ્યાહારિક સમજ મેળવી રહ્યા છીએ. પ્રણવ વિષેની - ઓમ્ વિષેની સંપૂર્ણ વ્યાખ્યા, પાતંજલિમુનિએ આ સૂત્રોમાં કરી છે. પ્રણવ-પ્રેમીઓને પ્રણવમહિમા જેટલો વધુ જાણવા મળે તેટલો તેને વધુ આનંદ જ થાય. તેથી પ્રણવ વિષેની આ સવિશેષ પૂર્તિને આગળ વધારીએ. અસ્તુ.

● બિંદુનો વિસ્તાર ●

સૌભાગ્યના ચિહ્ન તરીકે બહેનો કપાળમાં ચાંદલો કરે છે તે પણ બિંદુ જ છે. અમુક સંપ્રદાયોમાં પણ સાંકેતિક ચિહ્ન તરીકે બિંદુને કપાળમાં ધારણ કરવાનો રિવાજ છે. સૂર્ય, ચંદ્ર, તારા, પૃથ્વી વગેરેની આકૃતિઓ પણ ગોળ બિંદુસ્વરૂપની છે.

કાંઈ પણ લખવાની શરૂઆત કરતી વખતે જે ઘડીએ કલમ કાગળ ઉપર મુકાય છે તે જ ઘડીએ પ્રથમ બિંદુ જ ઊપસે છે - બિંદુ જ સ્થપાય છે; અને એવાં અનંત બિંદુઓનું સુચારુ-સંમિલિત સ્વરૂપ તે જ અક્ષરો અને શબ્દસમૂહો.

ઓમ્ની ઉપરનું બિંદુ ઓમ્ની આકૃતિનું સંક્ષિપ્ત સ્વરૂપ છે. વિશ્વની બધી જ આકૃતિઓ અને બધા જ

ધ્વનિઓ, વિશ્વરચનાના આદિકારણના આદિકાર્યરૂપે અસ્તિત્વમાં આવેલ, બિંદુરૂપી આદિ આકૃતિઓનાં અને દીર્ઘ પ્રણવોચ્ચારરૂપ આદિધ્વનિઓનાં જ વિકસિત, વર્ધિત સ્વરૂપો છે અને વિશ્વના તમામ જડ-ચેતન સાથે ઓતપ્રોત છે - અનુસ્યૂત છે.

બિંદુ વિનાનો ઓમ્ પણ જો ઈશ્વરવાચક મટી જતો હોય તો બિંદુ વિનાના માણસનું મનુષ્યપણું તો રહે જ ક્યાંથી? બિંદુ-વીર્ય-સંયમ વિનાનો મનુષ્ય, જન્મે મનુષ્ય હોવા છતાંય ગુણે-કર્મે પશુકોટીમાં ઊતરી ગયેલો હોય છે. બિંદુ-વીર્ય-ઉત્સાહ વિનાનો મનુષ્ય મૃતક સમાન જીવે છે અને તેથી તે કુટુંબ, દેશ અને રાષ્ટ્ર ઉપર મોટા બોજારૂપ થઈ પડે છે. નીચેના શ્લોકમાં આ બંને અલૌકિક અર્થોનો સમાવેશ કરી રીતે કર્યો છે તે જોઈએ.

ઓમ્કારં બિંદુ-સંયુક્તં, નિત્યં ધ્યાયન્તિ યોગિનઃ

અને

ઓમ્કારં, બિંદુ-સંયુક્તં નિત્યં ધ્યાયન્તિ યોગિનઃ

ઉપરની પહેલી લીટીમાં ‘સંયુક્તં’ શબ્દ પાસે અલ્પવિરામ છે અને બીજી લીટીમાં ‘ઓમ્કારં’ શબ્દ પાસે અલ્પવિરામ છે. પહેલી લીટીનો અર્થ થયો “બિંદુથી સંયુક્ત ઓમ્નું યોગીઓ નિત્ય ધ્યાન કરે છે.” અને બીજી લીટીનો અર્થ થયો “ઓમ્નું, બિંદુથી સંયુક્ત થઈને યોગીઓ નિત્ય ધ્યાન કરે છે.” સળંગ અર્થ આ પ્રમાણે થયો - “બિંદુથી સંયુક્ત ઓમ્નું, બિંદુથી સંયુક્ત યોગીઓ નિત્ય ધ્યાન કરે છે.”

આ શ્લોકમાં ખાસ ચેતવણી આપવામાં આવી છે

કે બિંદુથી સંયુક્ત ઓમ્ની ઉપાસના, તેના ઉપાસકે બિંદુથી સંયુક્ત થઈને જ કરવી જોઈએ. જેમ ‘અ’ સ્વર વિના કોઈ વ્યંજનનું અસ્તિત્વ નથી તેમ બિંદુથી સંયુક્ત થયા સિવાય કોઈ સાધના-ઉપાસના સફળ થતી નથી. જીવન પણ ઘણી મોટી અને મૂલ્યવાન સાધના છે. જીવમાત્રની સ્થૂળ-સૂક્ષ્મ તમામ ક્રિયાઓ-પ્રવૃત્તિઓમાં બિંદુનું ક્ષરણ થાય છે, બિંદુની સહાયતા મળે છે. બિંદુથી સંયુક્ત ઓમ્ની ઉપાસના, બિંદુથી સંયુક્ત રહેવાની સતત યાદ આપ્યા કરે છે; અને યાદ દ્વારા બિંદુરક્ષાની પ્રેરણા આપીને બિંદુનું સંવર્ધન પણ કર્યા કરે છે.

આવાં સૂક્ષ્મ અને ગહન રહસ્યો થોડાં પણ જો સમજાય તો જ સંકીર્ણતા, કટ્ટરતા અને સાંપ્રદાયિકતામાંથી મુક્ત થવાય છે. આવી સૂક્ષ્મ અને સચોટ સમજણ પ્રાપ્ત કરવાનો પ્રયત્ન કરવો અને તે અન્યોને પણ આપતા રહેવું તે પણ વિશ્વશાંતિ માટેના પ્રયત્નનો એક પ્રકાર જ છે.

સ્થિર જળમાં ગોળાકૃતિ હિલ્લોર-હિલ્લોલ ઊઠવામાં કાંકરીનું પડવું જેમ નિમિત્ત છે તેમ ત્રિગુણની સામ્યાવસ્થામાંથી “એક ઘું, બહુ થાઉં; એકવિધ ઘું, બહુવિધ થાઉં” એવો જે અદમ્ય-અગમ્ય-અગોચર ભાવોદ્રેક તે બિંદુના ઉદ્ગમ-ઉદ્ભવનું નિમિત્ત બને છે અને એ રીતે જગત ઓમાકૃતિ પ્રાપ્ત કરીને સનાથ બને છે.

જડ-ચેતનની સર્વે આકૃતિઓની ઉત્પત્તિનો મૂળ આધાર બિંદુ છે; બિંદુનો ક્રમિક વિકાસ જ સર્વ આકૃતિઓનું સ્વરૂપ છે. સૂત્ર જેમ મણકાઓમાં અનુસ્યૂત રહીને માળાને સુગઠિત-સુવ્યવસ્થિત રાખે છે તેમ ઓમ્ ધ્વનિ અને ઓમાકૃતિ વિશ્વબ્રહ્માંડની સમસ્ત ધ્વનિઓ અને આકૃતિઓને સુગઠિત રાખે છે. નામ, રૂપ (આકૃતિ) અને ધ્વનિને બાદ કરતાં જગત બાદ થઈ જાય છે.

કોઈ સામાન્ય બાબતને પણ પૂર્ણપણે રજૂ કરવાની ક્ષમતા મનુષ્ય ધરાવતો નથી, તો આવા ગહનતમ વિષયને સંપૂર્ણ સમજી-સમજાવી શકવાનું કોનું ગજું? જો

આત્મા, પરમાત્મા વિષે સાંગોપાંગ કહી શકે તો આત્મા, આત્મા શાનો? જો જીવ, શિવનો; લઘુ, ગુરુનો પૂરો મહિમા જાણી શકે તો શિવ, શિવ શાનો; જીવ, જીવ શાનો; લઘુ, લઘુ શાનો અને ગુરુ, ગુરુ શાનો? છતાંય મનુષ્ય “કાલાવાલા પ્રભુને વહાલા” સમજીને સાત્ત્વિક આનંદ મેળવવાનો પ્રયત્ન કરે છે તે યોગ્ય જ છે. બાકી તો જે કાંઈ કહેવાઈ ગયું છે, જે કાંઈ કહેવાઈ રહ્યું છે અને જે કાંઈ કહેવાશે તે, પરમાત્માના વાસ્તવિક વર્ણનની તુલનામાં “અઠે પૂંછ, બઠે પૂંછ, મૂઠો કઠે?” જેવું જ ગણાશે. “વાણી વિરામ પામે છે” એવું કહેવામાં પણ વાણીનો જ આશરો લેવો પડે છે. તેથી જ તો અનુભવીઓએ કહ્યું છે કે - “વડના ઝાડ નીચે, થડ પાસે, યુવાન ગુરુ અને વૃદ્ધ શિષ્યો બેઠા છે. ગુરુજી મૌન વ્યાખ્યાનથી શિષ્યોની શંકાઓનું સમાધાન કરે છે.”

જીવ, જગત અને જગદીશ્વરને; અર્થાત્, પુરુષ, પ્રકૃતિ અને પરમેશ્વરને જેઓ અધિકાધિક સમજી શક્યા છે તેઓ જ હિંમત કરીને કહી શક્યા -

નેતિ... નેતિ... નેતિ...

● અનાહત નાદ, આદિધ્વનિનું બીજ છે. ●

મહાપ્રલયકાળે સૂક્ષ્મ જગત ક્રમે ક્રમે લય પામતું પામતું, સૂક્ષ્મ થતું થતું છેવટે સંપૂર્ણ લય પામી જાય છે - પૂર્ણ સૂક્ષ્મ થઈ જાય છે. શ્રી પતંજલિએ આ અવસ્થાને અલિંગ અવસ્થા કહી છે. મહાપ્રલયકાળ પૂરો થતાં, અર્થાત્ અલિંગ અવસ્થા પૂરી થતાં, અર્થાત્ ત્રિગુણની સામ્યાવસ્થા પૂરી થતાં, અર્થાત્ સૂક્ષ્મ અવસ્થાનો કાળ પૂરો થતાં સ્થૂળ જગતના નવસર્જનનો જે પહેલો સ્ફોટ-વિસ્ફોટ થાય છે તે વિશ્વનો આદિધ્વનિ છે અને તે વખતની જે આકૃતિ, (તે ધ્વનિનાં મોજાંઓની આકાશમાં રચાતી જે અદ્રષ્ટ આકૃતિઓ) તે જ વિશ્વની આદિઆકૃતિ છે. આકૃતિનું સર્જન થવાથી ધ્વનિ થયો, કે ધ્વનિ થવાથી આકૃતિ સર્જાણી, કે બંને એકી સાથે અસ્તિત્વમાં આવ્યાં? તે બાબતમાં મગજમાં જે ઊતરે તે માનવું. અસ્તુ.

આ આદિધ્વનિ અને આદિઆકૃતિ તે જ પ્રણવધ્વનિ અને પ્રણવઆકૃતિ. વર્તમાન વિશ્વનાં તમામ સ્થૂળ-સૂક્ષ્મ સ્વરૂપો તે આ બેનાં જ વિકસિત-વર્ધિત રૂપો છે. તેથી આદિઆકૃતિ અને આદિધ્વનિ, એ બંને વર્તમાન વિશ્વની તમામ આકૃતિઓ અને ધ્વનિઓમાં અનુસ્યૂતપણે પરોવાયેલાં છે. ઝાડમાં જેમ બીજ જ વિકાસ અને રૂપાંતર પામીને રહેલું છે તેમ દરેક શરીરમાં પણ તે બંને બી રૂપે રહેલાં છે.

મનુષ્ય શરીરમાં બી રૂપે રહેલો તે ધ્વનિ અનાહત નાદના નામથી ઓળખાય છે. અનાહત એટલે આહત-ટક્કર-આઘાત લાગ્યા વિના ઉત્પન્ન થયેલો ધ્વનિ-નાદ. આ ધ્વનિનો અનુભવ કરવા માટે જુદી જુદી સાધનાઓ-યુક્તિઓ અનુભવીઓ બતાવતા હોય છે. આ ધ્વનિના જુદા જુદા પ્રકારો અને તેનાં જુદાં જુદાં ફળો વિષેનાં વર્ણનો ગ્રંથોમાં જોવા મળે છે. આ ધ્વનિઓ અતિ કર્ણપ્રિય અને અખંડ થયા કરતા હોય છે. અસ્તુ.

● પરમાત્માનું વિરાટ સ્વરૂપ ●

“પરમાત્માના એક રૂંવાડામાં અનંત કોટિ બ્રહ્માંડો એક અણુની પેઠે ઊડ્યા કરે છે.”

ઉપર અવતરણમાં આપેલ વાક્યમાં નિમ્નલિખિત વિસ્તારને ધ્યાનપૂર્વક વાંચવાથી પરમાત્માના વિરાટ સ્વરૂપનો આછો-પાતળો ખ્યાલ આવી શકે છે, તેથી મન એકાગ્રતા સંપાદન કરે છે અને તેમનાં મહિમા અને શક્તિ સાથે આપણી શક્તિ સરખાવતાં આપણો અહંકાર ઓગળવા લાગે છે. અસ્તુ.

મનુષ્યશરીરમાં બોંતેર કરોડ રૂંવાડાં હોય છે એમ મનાય છે. અહીં પરમાત્માના રૂંવાડાની વાત ચાલે છે. એક રૂંવાડામાં (રોમછિદ્રમાં) અનંત કોટિ બ્રહ્માંડ એક અણુની પેઠે ઊડતાં હોય તો તે રૂંવાડું કેટલું મોટું હોય! અને એવાં બોંતેર કરોડ રૂંવાડાવાળું શરીર કેટલું વિરાટ-વિશાળ હોય તેનો આછો ખ્યાલ મેળવવા માટે બ્રહ્માંડનું

સ્વરૂપ જાણવું જોઈએ. તેને નીચેની રજૂઆતથી જાણીએ.

વ્યક્તિથી તેનું ઘર અનંત ગણું મોટું છે, ઘરથી તેની સોસાયટી અનંત ગણી મોટી છે, સોસાયટીથી તેનું ગામ અનંત ગણું મોટું છે, ગામથી તેનું શહેર અનંત ગણું મોટું છે; શહેરથી તેનો દેશ, દેશથી તેનું રાષ્ટ્ર, રાષ્ટ્રથી તેનું વિશ્વ અનંત ગણું મોટું છે. વિશ્વથી પૃથ્વી, પૃથ્વીથી ચંદ્ર, ચંદ્રથી સૂર્ય, સૂર્યથી તારો અનંતગણો મોટો છે. આકાશમાં આવા અનંત તારાઓ છે. એક વ્યક્તિથી માંડીને અનંત તારાઓનો જેમાં સમાવેશ થાય છે તેને એક બ્રહ્માંડ કહેવામાં આવે છે. એવાં અનંત કોટિ બ્રહ્માંડો પરમાત્માના એક રૂંવાડામાં એક અણુની પેઠે ઊડ્યા કરે છે તો પરમાત્માનું એક રૂંવાડું કેટલું મોટું?! અને એવાં બોંતેર કરોડ રૂંવાડાં જેમાં રહ્યાં છે એ શરીર કેટલું વિશાળ-વિરાટ?!

ગામડામાં મકાનો દેશી નળિયાવાળાં હોય છે. નળિયામાંથી આરપાર સૂર્યકિરણ પ્રવેશીને ભોંયતળિયે તેનું ચાંદરડું પડે છે. આ ચાંદરડાથી તે નળિયા સુધી એક પ્રકાશ-સેરડો બનેલો હોય છે. આ આખા સેરડામાં અનંત અણુઓ ઊડતા દૃષ્ટિગોચર થાય છે. તેમાં ઊડતા અનંત અણુઓમાંના એક અણુનું કદ કેવડું? પરમાત્માના એક રૂંવાડાની તુલનામાં એક બ્રહ્માંડનું કદ પણ એક અણુ જેવડું જ માનવાનું. અહીં એક બ્રહ્માંડની કે અનંત બ્રહ્માંડની વાત નહીં પણ અનંત કોટિ બ્રહ્માંડની વાત કહી છે. જેમ પ્રકાશ-સેરડામાં અનંત અણુઓ ઊડ્યા કરે છે તેમ પરમાત્માના એક રૂંવાડામાં અનંત કોટિ બ્રહ્માંડો એક અણુની પેઠે ઊડ્યા કરે છે. અનંત કોટિ બ્રહ્માંડો, પરમાત્માના એક રૂંવાડાની તુલનામાં એક અણુ જેવડાં જ છે. આવી કલ્પના કરવાથી પરમાત્માના સર્વવ્યાપકપણાનો ખ્યાલ આવી શકે છે.

અનંત તારા કરતાં એક તારો અનંત ગણો નાનો; તેનાથી સૂર્ય, સૂર્યથી ચંદ્ર, ચંદ્રથી પૃથ્વી અનંત ગણી

નાની. પૃથ્વીથી વિશ્વ, વિશ્વથી રાષ્ટ્ર, રાષ્ટ્રથી દેશ; દેશથી શહેર, ગામ અને માઝ ઘર અનંત ગણું નાનું. અને મારા ઘરથી હું અનંત ગણો નાનો તો પરમાત્મા પાસે મારો શું હિસાબ? તો મારે શું જોઈને અહંકાર કરવો જોઈએ?

એવા શરીરવાળા જે પરમાત્મા છે તેમનું નામ

ઓમ્ છે. ઓમ્નો જપ કરતી વખતે આવા પરમાત્માની યાદ આવવી જોઈએ. તો તે પણ સાર્થ-અર્થ સહિત જપ કર્યો કહેવાય. અસ્તુ.

(ક્રમશઃ)

પ.પૂ.ગુરુદેવશ્રી યોગભિક્ષુજી

રચિત “મુક્તા” (સમાધિપાદ) પુસ્તકમાંથી સાભાર

૩૦મો શ્રી ગાયત્રી અનુષ્ઠાન સાધના શિબિરનો ધ્વજારોહણ મહોત્સવ તથા ભિક્ષુ બોધોત્સવ(પલિયડ) – પ્રવીણ શાહ

પલિયડમાં ગાયત્રી અનુષ્ઠાન સાધના શિબિરનું સ્થાનક - એટલે ગામથી થોડેક દૂર શ્રી અમથાભાઈ પટેલનું ૧૬ વીધાનું ખેતર. આજથી લગભગ ત્રીસેક વર્ષ પહેલાં ૧૯૭૮ની સાલના ડિસેમ્બર મહિનાની તારીખ ૨૨ થી ૩૧ સુધી નવ દિવસ ત્યાં પૂજ્યશ્રી ગુરુદેવની છત્રછાયામાં ગાયત્રી અનુષ્ઠાન-સાધના શિબિરનું અતિ ભવ્ય આયોજન થયું હતું. એ સમયે પ્રતિષ્ઠિત લોકોએ એ શિબિરને સત્પુગની શિબિર તરીકે ઓળખાવી હતી. નિર્વિકલ્પ મુક્તિધામની એ પવિત્ર ભૂમિ ઉપર ઓમ્ પરિવાર દર વર્ષે ધ્વજારોહણ મહોત્સવ ત્રીસ વર્ષથી ખૂબ જ શ્રદ્ધાપૂર્વક ઊજવે છે.

દર વર્ષની જેમ આ વર્ષે પણ સવારે ૧૦:૦૦ વાગે અમદાવાદથી તથા આજુબાજુનાં ગામોમાંથી સૌ પોતપોતાની રીતે ત્યાં આવી પહોંચ્યાં. શ્રી નૈષધભાઈ વ્યાસે કંકુ, ચોખા અને ફૂલહારથી પૂજ્ય શ્રી ગુરુદેવની પાદુકાનું પૂજન કર્યું અને મંડપમાં સ્ટેજ ઉપર સ્થાપન કર્યું.

ડોક્ટર સદ્ગુરુ સમર્પણ ભિક્ષુજીએ ‘સત્ય ધર્મ ગુરુદેવ કી જય’ બોલાવીને સૌનું સ્વાગત કર્યું. ગાયત્રી અનુષ્ઠાન સાધના શિબિરની આ પવિત્ર જગ્યાની આછી રૂપરેખા આપી. તેમણે કહ્યું કે ત્રીસ વર્ષ પહેલાં આ જગ્યાએ ૧૦૦ જેટલી ઘાસની ઝૂંપડીઓ બાંધીને અહીં ઓમ્ પરિવારનાં સાધક ભાઈઓ-બહેનોએ ગાયત્રી

મંત્રના જપ કર્યા હતા. સવારે ૮:૦૦ થી ૧૨:૦૦ અને બપોરે ૩:૦૦ થી ૭:૦૦ એમ રોજ આઠ કલાકના મંત્ર જાપ થાય. સવારે પ્રભાત ફેરી નીકળે. રાત્રે ૮:૦૦ થી ૧૦:૦૦ પાતંજલ યોગદર્શન પર પ.પૂ.શ્રી ગુરુદેવ સમજણ આપે. સ્વાધ્યાય-ભજન-સત્સંગ થાય. આખો દિવસ ભક્તિ-જ્ઞાન-પવિત્ર વાતાવરણમાં પસાર થઈ જાય. નવ દિવસ સુધી આ કાર્યક્રમ ચાલ્યો હતો. બધાંએ ખૂબ જ સાથ-સહકાર આપ્યો હતો. સંઘશક્તિ અને પરસ્પર એકબીજાને અનુકૂળ થવાની - સહકાર આપવાની વૃત્તિનો ઉમદા અનુભવ સૌને થયો હતો અને શિબિરને સફળ બનાવી હતી.

પૂ.શ્રી ગુરુદેવ સૌની કેવી કાળજી લે છે, સૌની કેવી સંભાળ લે છે તેનો પરિચય ડગલેને પગલે થતો. કામ કરવાની પદ્ધતિ અને દરેક કામમાં પૂરેપૂરી ચોક્કસાઈ - એ તો શ્રી ગુરુદેવ પાસેથી જ આપણને શીખવાનું મળે.

આપણા શ્રી નૈષધભાઈ શ્રી ગુરુદેવની નિકટ ઘણાં વરસો સુધી રહ્યા છે. શ્રી ગુરુદેવને શું ગમશે, શું જોઈશે, શ્રી ગુરુદેવ શું કહેવા માંગે છે તેનો અભ્યાસ શ્રી નૈષધભાઈને સારો એવો છે એમ કહીએ તો તેમાં જરાય અતિશયોક્તિ નથી. છેલ્લાં ત્રણેક વરસથી તેઓ આપણા કાર્યક્રમોમાં આવી શક્તા નહતા. તેમની તબિયત ખૂબ જ લથડી ગઈ હતી. પેટમાં પાણી ભરાઈ જાય, તે ખેંચાવવું

પડે, લીવરની બીમારી એટલે ખોરાક લેવાય નહિ, ટ્રીટમેન્ટ ચાલતી હોય એટલે પથારીવશ જ રહે. એમાં વળી થોડું સારું થયું ત્યારે ચાલતાં-ચાલતાં પડી ગયા અને પગમાં ફેકચર થયું. પાછા ખાટલાવશ થઈ ગયા, એમાંથી ઊભા થયા તો ગળામાં સ્વરપેટીનું કેન્સર છે એવું નિદાન થયું. એટલે સ્વરપેટી કઢાવી નાંખવી પડી. અવાજ બંધ થઈ ગયો. બોલવાનું બંધ થઈ ગયું. ઉપરા-ઉપરી એવા ઝટકા આવ્યા - ક્યારેક તો એમ લાગે કે બસ હવે છેલ્લી સ્થિતિ છે! પણ આજે આપણને આનંદ છે કે તેઓ આપણી સાથે છે. ગુરુકૃપા હી કેવલમ્! બધી જ પરિસ્થિતિઓમાં એમની ગુરુનિષ્ઠા એવી ને એવી અકબંધ રહી. આજે આપણે નૈષધભાઈને વિનંતી કરીએ કે તેઓ મંચ પાસે આવીને ખુરશી પર બેસે.

સત્સંગને આગળ વધારતાં ડોક્ટર સ.સ.ભિક્ષુજીએ પલિયડની આ વખતની આમંત્રણ પત્રિકાના કેટલાક અંશો વાંચ્યા. પત્રિકામાં ગુરુજીના ફોટા નીચે કેટલાંક સુવાક્યો લખેલાં છે :

નથી ઉતાવળ અમને મરવાની જરાપણ,

નથી વધુ જીવવાનો લોભ અને મોહ પણ.

ઘણા કિસ્સાઓમાં આપણે જોઈએ છીએ કે માણસને પાછલી જિંદગીમાં જીવન આકરું લાગે. કોઈ બીમારી ને લીધે કંટાળે, કોઈ ઘરમાં માણસોથી થાકે, કોઈકને અભાવનું દુઃખ સતાવે. જીવવાની લાલસા તો ઘણી હોય પણ આજુબાજુની પરિસ્થિતિઓથી માણસ એવો પરેશાન થઈ જાય કે હવે તો મોત આવે તો સારું! ભગવાન લઈ લે તો સારું એવું થયા કરે. પણ જીવન અને મરણ એ કંઈ મનુષ્યના હાથની વાત થોડી છે?

બીજું સૂત્ર છે :

તમે સૌ વર્ષોથી અમારું જીવન જુઓ છો,

છતાંય અમને અમારો 'સંદેશ' પૂછો છો!

આપણા ગુરુજીનું જીવન કેવું સાદું અને સરળ છે. આપણે બધાંએ શ્રી ગુરુદેવની રહેણી-કરણી ખૂબ

નજીકથી જોઈ છે. એમાંથી આપણને ઘણું બધું શીખવાનું મળે છે. પ.પૂ. ગુરુદેવનાં વાણી અને વર્તન એક છે. એક સામાન્ય દાખલો જોઈએ. તેઓશ્રી પોતાના રૂમમાં ખુરશીમાં બેઠા હોય, કંઈક કામ અંગે બીજા રૂમમાં જવાનું થાય ત્યારે ધીમેથી ખુરશીમાંથી ઊભા થાય, ટેબલ, ટીપાઈ હાથથી આઘાંપાછાં કરે, હળવેથી ચંપલ પહેરે, નજીકમાં થોડાક ભક્તો બેઠેલા હોય તેમને પગ અડે નહીં એ રીતે સાંકડી જગ્યામાં ટેબલ કે ખુરશીને પણ અથડાય નહીં તેવી કાળજી રાખે તથા કંઈપણ ટેકો લીધા વગર ચાલે. ૮૧ વર્ષની ઉંમરે પણ કેટલી બધી સ્વસ્થતા, કેટલી બધી ચોકસાઈ! તેઓશ્રીની જીવનરીતિને અનુસરવાનો પ્રયત્ન કરીએ તો જીવનમાં ઘણાં સુખ-શાંતિ મળે.

● ગૃહસ્થાશ્રમ ધન્ય છે. ●

આ નાનકડા લેખમાં પૂજ્યશ્રીએ, ગૃહસ્થાશ્રમમાં પ્રવેશવા ઉત્સુક છોકરા-છોકરીઓને અને નવાં જ પરણેલાં દંપતીઓ માટે કેટલી બધી ઉપયોગી વાતો કહી છે! હું અંગત રીતે તો એવું માનું છું કે છોકરા-છોકરીઓ ગ્રેજ્યુએટ થાય, પછી તેમના માટે એક કે બે વર્ષનો બીજો એક અભ્યાસક્રમ રાખવો જોઈએ. તેમાં બાળ-ઉછેર, બાળકોને આપવાના સંસ્કાર, ઘરનાં વડીલોને સાચવવાની જવાબદારી વગેરે બાબતોનો સમાવેશ કરી શકાય અને તેમાં ઓછામાં ઓછા ૫૦% માર્ક્સ મેળવે તેને જ ગૃહસ્થાશ્રમ-પ્રવેશની છૂટ મળી શકે એવી કોઈક યોજના વિચારી શકાય.

હવે આપણે શ્રી નૈષધભાઈને વિનંતી કરીએ કે તેઓ આપણને તેમના રોબોટના અવાજમાં બે વાતો કરે.

થોડી આનાકાની પછી નૈષધભાઈએ માર્ક હાથમાં લીધું. - એમનું બોલવાનું મશીન ગળા પાસે ગોઠવ્યું - સત્યધર્મ ગુરુદેવકી જય. સત્ય અને ધર્મ એજ આપણા ગુરુદેવ, અને એમની જય તો જ આપણી જય..

બોલવાના મશીન અને માઈકમાં થઈને આવતો તેમનો અવાજ સભામંડપમાં પડઘાયો ત્યારે રોબોટ બોલતો હોય એવું જ લાગ્યું. બધાં ખૂબ હસ્યાં - તાળીઓ પાડી. નૈષધભાઈ કહે - અમારી બાજુવાળા મહેન્દ્રભાઈનો નાનકડો પૌત્ર મારી પાસે આવે અને 'જય નારાયણ દાદા' એવું બોલે, એટલે હું બોલું 'જય નારાયણ' એને મજા પડે, તાલી પાડે અને ફરીથી જયનારાયણ કહે. એટલે હું ફરીથી જયનારાયણ બોલું. એમ મારી પાસે ૫૦ વખત જયનારાયણ બોલાવડાવે. હું જયનારાયણ બોલું - પછી કહું કે ભાઈ! તું હવે જા! મારા મશીનનો પાવર ખલાસ થઈ જશે! (સભામંડપમાં હાસ્યનું મોજું ફેલાઈ ગયું, તાળીઓના ગડગડાટ થયા.) નૈષધભાઈએ વાત આગળ ચલાવી. હું બે-ચાર મિનિટ જ બોલ્યો અને તમને સૌને આનંદ થયો. મારી ઓફિસમાં હું પાંચ-છ કલાક બેસું. બધાની સાથે મશીનથી વાત કરવી પડે. એ લોકોને કેવો આનંદ થતો હશે! તમારા કરતાં એ લોકો વધારે નસીબદાર ગણાય! અસ્તુ.

સ્વાધ્યાયમાં આરતીનો સમય થતાં શ્રી અમથાબાપાનાં પરિવારજનોએ ઓમ્ પરમાત્માની અને શ્રી ગુરુદેવની આરતી ઉતારી.

ભિક્ષુ બોધોત્સવ નિમિત્તે શ્રી ગુરુ ધ્યાનભિક્ષુજી (શ્રી રોહિતભાઈ)ના નાના ભાઈ શ્રી નવીનભાઈ સુખડીઆને પૂજ્યશ્રીએ આપેલું વચ્ચ-કવચ ડૉક્ટર સાહેબે ઓઢાડ્યું. શ્રી સદ્ગુરુ સમપર્ણભિક્ષુજીને વચ્ચ-

કવચ ધર્મમેઘમાં શ્રી ગુરુદેવે ઓઢાડ્યું હતું.

શ્રી મિનિષભાઈ બી. પટેલના પુત્ર ચિ.જયની બાબરી (બાળમુંવાળા) અગાઉથી નોંધવેલ હતી. તે નિમિત્તે નાનકડો ગાયત્રી-મારુતિ હવનનો કાર્યક્રમ થયો. મિનિષભાઈનાં પરિવારજનોએ હવનમાં ભાગ લીધો. ઓમ્ પરિવારના ભાઈઓ, બહેનો, બાળકોએ હાથ ઊંચા કરીને ચિ.જયને આશીર્વાદ આપ્યા. સાથે તેનાં માતા-પિતાએ ગુરુભાઈ-બહેનોના આશીર્વાદ લીધા.

ધજારોહણ અને તે પછી પ્રસાદનો કાર્યક્રમ ખૂબ જ આનંદ અને ઉલ્લાસથી સંપન્ન થયો. થોડોક આરામ કરીને બપોરે ૪:૦૦ વાગે સૌ ઊંઝા જવા નીકળ્યાં. રસ્તામાં ઐઠોર ગામમાં ગણપતિદાદાનું મંદિર આવે છે. જમણી સૂંઢવાળા ગણપતિદાદાના મંદિરે બધાંએ દર્શન કર્યાં. ઊંઝા ઐઠોરથી માત્ર બે કિલોમીટર જ દૂર છે. સાંજે ૬:૦૦ વાગે ઊંઝા પહોંચ્યા. કડવા પાટીદાર સમાજના લોકોનાં કુળદેવી મા ઊમિયા માતાનું પ્રસિદ્ધ સ્થાનક અહીં આવેલું છે. મંદિર ભવ્ય અને અતિ સુંદર છે. સાંજની આરતીનો સમય થયો હતો. એટલે મંદિરમાં સૌએ આરતીનો લાભ લીધો. રાત્રે લગભગ ૮:૦૦ વાગે અમદાવાદ આવવા નીકળ્યાં. સત્ય ધર્મ ગુરુદેવ કી જય.

જયનારાયણ - જય ઓમ્ ગુરુદેવ

પ.પૂ.ગુરુદેવ શ્રી યોગભિક્ષુજી મહારાજના આશીર્વાદ

તા. ૨૮-૧૨-૦૮ 'નિર્વિકલ્પ મુક્તિધામ', મુ. પલીયડ (વેડા)

— શશીકાન્ત પટેલ

સત્યધર્મ ગુરુદેવની જય

સત્ય અને ધર્મ એજ આપણા ગુરુદેવ અને એમની જય તો જ આપણી જય.

સર્વેને વંદન - અભિનંદન - આશિષ. આજનો

એપ્રિલ-૨૦૦૯

દિવસ આપણે સર્વે માટે ઘણો જ શુભ-મંગળ દિવસ કહેવાય. કેમકે આજે આપણે 'નિર્વિકલ્પ મુક્તિધામ' મુ. પલીયડ (વેડા) મુકામે જે ૩૦મો ધ્વજારોહણ મહોત્સવ ઊજવી રહ્યા છીએ તે શેની યાદમાં છે? આજથી ૩૦

વર્ષ પહેલાં આ સ્થળે ડિસેમ્બર મહિનાના આજ સમયમાં 'ગાયત્રી અનુષ્ઠાન સાધના શિબિર'નું આયોજન પરમાત્માની અહૈતુકી કૃપાથી કરવામાં આવ્યું હતું. જેને તે સમયે મહાનુભાવોએ સત્યુગી શિબિર કહી હતી. આવા મહાન કાર્યક્રમની યાદમાં આ સ્થળે ધ્વજરોહણ મહોત્સવના કાર્યક્રમની ઉજવણી કરવામાં આવે છે. ઓમ્ પરવારના ઉપક્રમે હાલમાં મુખ્ય ત્રણ મોટા મહોત્સવ ઊજવાય છે. ગુરુપૂર્ણિમા મહોત્સવ, ઓમ્જયંતિ મહોત્સવ અને ત્રીજો આ ધ્વજરોહણ મહોત્સવ. તો આપણા આ મહોત્સવનો વધુમાં વધુ આધ્યાત્મિક લાભ લઈએ અને વધુમાં વધુ જિજ્ઞાસુ, મુમુક્ષુઓ તેનો લાભ લેવા પ્રેરાય, લાભ લે તેનો સતત પ્રયત્ન સૌએ કરવો જોઈએ. આ બધું તમે કરી રહ્યા છો તેનો અમને વિશેષ આનંદ છે. આ વખતે મહોત્સવની પત્રિકા થોડી મોડી મોકલાઈ. કાર્યક્રમની શુભેચ્છા-આશિષ પાઠવતા મહાનુભાવોના પત્રો હજુ આવ્યા નથી. હવે પાછળથી આવશે. 'જીવન સ્મૃતિ' સામાયિકના તંત્રીશ્રી મનુભાઈ પંડિતનો પત્ર આવ્યો છે. તેઓ પત્રમાં લખે છે કે - 'દર વર્ષે આપ ઓછામાં ઓછો એક કાર્યક્રમ ગામડામાં નૈસર્ગિક વાતાવરણમાં અચૂક રાખો છો તે ખૂબ જ આનંદની વાત છે. પલિયડ મુકામે ગાયત્રી અનુષ્ઠાન સાધના શિબિરની યાદમાં દર વર્ષે જે ધ્વજરોહણનો કાર્યક્રમ નિર્વિકલ્પ મુક્તિધામ (ખેતરમાં)માં રાખો છો તે સ્થળ લોકો માટે તીર્થભૂમીધામ બની રહેશે.' વડીલશ્રીએ નિર્વિકલ્પ મુક્તિધામ માટે તીર્થભૂમી શબ્દ વાપર્યો. આપણા માટે તો આ સ્થળ તીર્થભૂમી જ છે. આ સ્થળ અતિ પવિત્ર તપોભૂમી છે. આ સ્થળે સાધન, ભજન, લગ્ન, જનોઈ, બાલમુંવાળા અને આવાં બીજાં જે કાર્ય થાય તે મહાભાગ્યની વાત છે. પલિયડનો કાર્યક્રમ એ તો નિસર્ગના - કુદરતના ખોળે ઊજવાય છે. વાદળ, ખેતર, ઝાડ, ચારેબાજુ હરિયાળી, બિલકુલ પ્રદૂષણ રહીત નૈસર્ગિક વાતાવરણ ચોમેર છવાયેલું હોય છે. એ

સ્થાનમાં જેટલો સમય રહીએ ત્યાં સુધી વિપુલ પ્રમાણમાં શુદ્ધ પ્રાણવાયુ મળે અને પાછી આ તો તપોભૂમી. તન-મન એકદમ તાજગીભર્યું બની રહે. વળી પલિયડના કાર્યક્રમમાં જવાનું પણ બિલકુલ જવાબદારી વિના. જાણે બાપના ઘરે જતા હોઈએ તેમ. બસ માત્ર બસભાડું જ આપવાનું. બીજી કોઈ ચિંતા નહીં. વળી ઘરેથી કાર્યક્રમમાં જવા નીકળીએ તે પાછા ઘરે આવીએ ત્યાં સુધી ક્યાંય કોઈની પણ સાથે ઘર-વ્યવહાર-પ્રપંચની કોઈ વાતચીત કરવાની નહીં. બધું જ ઘરે મગજમાંથી બહાર ખંખેરી નાંખીને પછી જવાનું. સાવ મુક્ત રીતે જવાનું. આપણે બહારગામ જતા હોઈએ તે સમયે સામાન પણ સાથે હોય. આપણે ગાડીમાં બેસીએ પછી તે સામાનને ગાડીમાં નીચે મૂકવાને બદલે મુસાફરી દરમ્યાન માથે જ ઊંચકી રાખીએ તો આપણી સ્થિતિ કેવી દયાજનક થાય તે સમજી શકાય છે. મુસાફરીનો સાચો આનંદ પ્રાપ્ત ન જ થાય. તો આપણે આવા કાર્યક્રમોમાં જઈએ અને સાથે મગજમાં વહેવાર પ્રપંચની વાડ! રાખીને જઈએ તો કાર્યક્રમનો સાચો લાભ મળે નહીં. 'માયા મિલી ન રામ' જેવી સ્થિતિ થાય. એ બધાથી બિલકુલ મુક્ત થઈને જવાનું જેથી આપણી અંદર ઊર્જાની વૃદ્ધિ થાય. શક્તિનો સંચય થાય, જે પછી વહેવારિક જીવનમાં કામ આવે. આ માટે મનને કેળવવાનું છે. તેથી જ આવા કાર્યક્રમોનું આયોજન યુક્તિપૂર્વક કરવામાં આવ્યું હોય છે કે જેથી મનને આરામ મળે, વૈવિધ્ય મળે, એકના એક વાતાવરણમાંથી થોડો ચેઈન્જ મળે અને તે તાજું થાય અને સાથે સાથે કેળવાય.

ધીરજ, ધર્મ, મિત્ર, અરુ નારી;

આફતકાલ પરીક્ષા ચારી.

ધીરજ, ધર્મ, મિત્ર અને પતિ માટે પત્ની તથા પત્ની માટે પતિ આ ચારેય મનુષ્યના જીવનમાં સૌથી નિકટનાં સાથી છે. સામાન્ય સંજોગોમાં તો આ ચારેય મનુષ્યની સાથે બરાબર રહે છે. પરંતુ મનુષ્યને માથે જ્યારે આફત આવી

પડે ત્યારે આ ચારેય તેના આફતકાળમાં પણ તેની સાથે બિલકુલ વિચલિત થયા વગર અડીખમ ઊભાં રહે તે અગત્યનું છે. આવા સમયે તે ચારેયની ખરેખર પરીક્ષા થાય છે. કયો સાથી ખરેખર સાથ આપે છે અને કયો સાથી તેનાથી દૂર થઈ જાય છે, મુખ ફેરવી લે છે તેની ખબર આફતના સમયે જ ખરેખર પડે છે. ધીરજ માટે તો રહીમે સુંદર સમજવા લાયક કહ્યું છે કે -

**રહીમન ધીરજ કે ધરી હાથી મનભર ખાત;
એક ટૂક કે કારણ શ્વાન ઘરોઘર જાત.**

હાથીને ખોરાક મેળવવા માટે કદી પણ દોડાદોડ કરતો આપણે જોયો નથી. વળી તેને તો ખોરાક પણ ખૂબ જ જોઈતો હોય છે. છતાં પણ તે શાંતિથી ધીરજ રાખીને રહે છે. તો તેને જે મણભર કહેતાં ઘણો બધો ખોરાક જોઈએ છે તે બિલકુલ હવાતિયાં માર્યા વગર મળી જાય છે. જ્યારે શ્વાન એટલે કૂતરાને માત્ર એક ટુકડો રોટલો ખોરાકમાં જોઈએ છે, પરંતુ તેનામાં ધીરજ ન હોવાથી એક ઘરેથી બીજા ઘરે ટુકડા રોટલા માટે રખડે છે. હવાતિયાં મારે છે. ધીરજ, સેવા, સબૂરી એ સાંઈબાબાનું સૂત્ર છે. આમ, તેઓએ પણ જીવનમાં ધીરજને ઘણું જ મહત્ત્વ આપ્યું છે. મનુષ્યના જીવનમાં સારી-ખોટી ગમે તેવી પરિસ્થિતિ - સંજોગ ઊભા થાય પરંતુ તેણે ધીરજ ગુમાવવી જોઈએ નહીં. જો તે ધીરજ ગુમાવીને અધીરિયો થઈ જાય તો તેને કદી પણ સુખ-શાંતિ મળતાં નથી. તેનું પતન થાય છે. પરંતુ ધીરજને સદા-સર્વદા વળગીને રહે તો અચૂક સાચાં સુખ-શાંતિને પામે છે. જીવનમાં પ્રગતિ કરે છે.

**કબીરા કૂવા એક હૈ, પનિહારી અનેક;
પાની કે ઘટ અનેક હૈ, પાની સબમેં એક.**

ઉપરની પંક્તિમાં વેદ-વેદાંતનું કહી દીધું. આવી વાતો અનુભવી સંત જ કહી શકે. અનેક જન્મોના અનુભવથી સંત થવાય. અને એ અનુભવનો નિયોડ સંત આમ સહેજમાં કહી દે, સમજાવી દે. સમજનારની

તીવ્રતા કેટલી છે તે પ્રમાણે આમાંથી તે સમજણને પામી શકે છે. આવું વિદ્વાનો કરી શકે નહીં, કહી શકે નહીં. વિદ્વાનો પાસે જે કાંઈ જ્ઞાન હોય છે તે માત્ર ગોખણપટ્ટીનું જ્ઞાન હોય છે. અનુભવયુક્ત જ્ઞાન હોતું નથી. તેથી આવી વાતો માટે વિદ્વાની જરૂરત હોતી નથી. પરંતુ અનુભવની જરૂર હોય છે. અનુભવીએ આ બધું આત્મસાત્ કરી લીધું હોય છે અને તેના આધારે કહી શકે છે. અહીં શું કહ્યું છે? કૂવો તો એક જ છે અને તેમાં પનિહારી કહેતાં પાણી ભરનારી અનેક છે. તેવી રીતે આ જગત એક છે અને તેમાં અનેક જીવો જીવી રહ્યા છે. પછી કહ્યું કે પાણીના ઘડા અનેક છે પરંતુ તે બધામાં પાણી તો એકસરખું જ છે. અર્થાત્ જગત શરીરરૂપી નાના મોટા અનેક ઘડા છે પરંતુ તે બધામાં સમાન આત્મારૂપી પાણી સમાયેલું છે. આવી પાકી સમજણ કેળવી લેવાની છે. સર્વેનું જે બાહ્યસ્વરૂપ દેખાય છે તે મુખ્ય નથી, પરંતુ તે બધાની અંદર જે આત્મા રહ્યો છે તે જ મુખ્ય છે. આમ સર્વે આત્મા જ છે, આત્મરૂપ જ છે. આવી દૃષ્ટિ કેળવી સર્વે પ્રત્યે મમતા, સહાનુભૂતિ, આત્મીયતા કેળવવાની છે. 'વસુધૈવ કુટુંબકમ્'ની ભાવના કેળવવાની છે. આત્મસાત્ કરવાની છે.

આવી ઊંચી જ્ઞાનની વાતો, સાચી સમજણની વાતો, કલ્યાણમાર્ગમાં આગળ વધવામાં સહાયરૂપ વાતોને બરાબર ધ્યાનપૂર્વક સાંભળી તેને આત્મસાત્ કરવાની છે. ઓમ્ પરિવારમાં આવી તાત્ત્વિક વાતોનો સત્સંગ અવારનવાર થાય છે. આપણા સર્વે ઉપર પરમાત્માની અસીમ દયા છે. તમે આપણા કાર્યક્રમોની ઉજવણી માટે જુદા જુદા સ્થાને જાવ છો અને ખૂબ જ સાત્ત્વિક આનંદ કરો છો તેથી અમને પણ ઘણો જ આનંદ થાય છે. શારીરિક પરિસ્થિતિને કારણે અમે સ્થૂળરૂપે તમારી સમક્ષ હાજર રહી શકતા નથી પરંતુ સૂક્ષ્મરૂપે તો અમે કાયમ તમારી પાસે જ હોઈએ છીએ. તમે સૌ હળીમળીને જે આ સાત્ત્વિક આનંદ લૂંટો છો

તેમાં કોઈને ક્યાંય પણ મનદુઃખ ન થાય કે જેથી એક બીજાથી દૂર ન જવાય તે માટે સતત સજાગ રહો છો. વહેવાર અને પ્રપંચની વાતોથી સૌ દૂર રહો છો. ક્યાંય પણ મર્યાદા લોપાય નહીં કે વિવેકભંગ થાય નહીં તે માટે સતત જાગ્રત રહો છો. ‘પાંચ પાંડવ અને છઠા નારાયણ તારા ખપ્પર બહાર’ આમ અભિમન્યુના ચક્રવામાંથી બહાર નીકળીને આવા સાત્ત્વિક કાર્યક્રમોનો પૂરેપૂરો આનંદ ઉઠાવો છો તેનો અમને પણ આનંદ છે.

ઠંડીનો ચમકારો છે. સૌ કોઈ શરીરની સંભાળ

રાખજો અને સાંજે સૌ આરામથી પાછાં આવજો. ફરી પરમાત્માને પ્રાર્થના કરીએ છીએ કે આવા પ્રસંગોનો વધુ ને વધુ લાભ સર્વેને મળે. સૌને ફરી ફરી અમારા ખૂબ-ખૂબ આશિષ-જયનારાયણ. સત્ય ધર્મ ગુરુદેવની જય.

(તા.૨૮-૧૨-૦૮ને રવિવારે ‘નિર્વિકલ્પ મુક્તિધામ’ મુ. પલિયડ (વેડા) મુકામે યોજાયેલ ૩૦મા ધ્વજારોહણ મહોત્સવ તથા ભિક્ષુબોધોત્સવના મહોત્સવમાં પ.પૂ. ગુરુદેવશ્રીએ ટેલિફોન દ્વારા આપેલ આશીર્વાદ)

“મને મારા ગુરુદેવ શા માટે ગમે છે?”

યા
“મને ઓમ્ પરિવાર શા માટે ગમે છે?”

— કેતન આર. પટેલ (નવસારી)

પરમ કૃપાળુ ઓમ્ પરમાત્મા તથા પરમપૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી યોગભિક્ષુજી મહારાજની અસીમ કૃપા તથા પ્રેરણાથી હું આ નિબંધની શુભ શરૂઆત કરું છું.

પરમપૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી હંમેશા આપણને વાસ્તવિક પ્રસંગો તથા બનાવોમાંથી બોધપાઠ પાઠવે છે. તેઓ હમણાં ઓમ્ પરિવારના ગુરુભક્તોને સમાજમાં બનતા અવનવા બનાવો વિષે અનેક ઉદાહરણો તથા દૃષ્ટાંતો આપી સાચી સમજણ પૂરી પાડે છે. પૂજ્ય ગુરુદેવ હંમેશા પોતાનાં ભક્તજનોના ઉત્કર્ષ અને વિકાસ માટે પ્રયત્નો કરે છે અને તેમને યોગ્ય માર્ગદર્શન પૂરું પાડે છે તેથી મને મારા ગુરુદેવ ગમે છે.

ઓમ્ પરિવારમાં ઊજવાતા અનેક ઉત્સવોમાંથી કંઈ ને કંઈ જાણવા મળે છે તથા શીખવા મળે છે. સમાજમાં ચાલતી અંધશ્રદ્ધાઓમાંથી બહાર આવી સાચા માર્ગ તરફ ચાલવાની પ્રેરણા મળે છે તથા સમાજ પ્રત્યે આપણી શું જવાબદારી છે તેની સમજણ આપે છે. ઉત્સવો શા માટે ઊજવવા જોઈએ, કંઈ રીતે ઊજવવા તેના વિશે જ્ઞાન પૂરું પાડે છે, તેથી મને મારા ગુરુદેવ ગમે છે.

જેમ પારસમણીના સ્પર્શ માત્રથી લોહું સુવર્ણ બની

જાય છે તેમ ગુરુદેવના આશીર્વાદથી ભક્તજનોનું કલ્યાણ થઈ જાય છે. ગુરુદેવ હંમેશા આપણને સંયમ અને સાદગીપૂર્ણ જીવન જીવવાની પ્રેરણા આપે છે. હંમેશા આપણને સુખ અને દુઃખને તપ સમજીને ચાલવાની પ્રેરણા આપે છે. સુખ આવે ત્યારે છકી ન જવું જોઈએ અને દુઃખ આવી પડે ત્યારે ડગી ન જવું જોઈએ અને તેનો સામનો કઈ રીતે હિંમતભરે કરવો તે વિષે આપણને જ્ઞાન પૂરું પાડે છે. તેથી મને મારા ગુરુદેવ ગમે છે.

ઓમ્ પરિવારમાં ચાલતી સંપૂર્ણ પ્રવૃત્તિઓ મને ખૂબ ગમે છે. ઓમ્ પરિવારનાં દરેક સેવકમિત્રો પોતાની કામગીરી નિઃસ્વાર્થભાવે કરે છે તેમજ ખૂબ જ ચીવટ અને બુદ્ધિપૂર્વક કાર્યક્રમનું આયોજન કરે છે. તેઓ કાર્યક્રમનું સંચાલન એ રીતે કરે છે કે એનાથી કોઈપણ ગુરુભક્તને અગવડ તો નથી પડતી ને? એનું સંપૂર્ણ ધ્યાન રાખે છે. તેઓ દર ત્રીજે મહિને ‘રુતમ્ભરા’ નામનું સામાયિક બહાર પાડે છે, જેમાં દરેક ગુરુભક્તને પોતે અનુભવેલાં ગુરુદેવ સાથેનાં સંસ્મરણો રજૂ કરવાનો મોકો મળે છે.

અંતમાં બસ એટલું જ કહેવું છે કે પરમપૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી યોગભિક્ષુજી મહારાજના સત્સંગ-સાનિધ્યમાં જે

પરમ શાંતિ અને આત્મીયતાનો અનુભવ થાય છે એવો અનુભવ મને બીજે ક્યાંય થતો નથી. તેથી જ તો પૂજ્ય

ગુરુદેવશ્રીનાં દર્શનથી જ જીવન ધન્ય થઈ જાય છે!
જય નારાયણ...

ઓમ્ પરિવારના ઉપક્રમે ઉમરેઠ મુકામે ઊજવેલ ૨૧ કુંડી ગાયત્રી-મારુતિ હવનનો અહેવાલ

શશિકાન્ત પટેલ

સત્ય ધર્મ ગુરુદેવની જય. સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને એમની જય તો જ આપણી જય. સર્વને વંદન, અભિનંદન, આશિષ

ઉમરેઠ ઓમ્ પરિવારના ઉપક્રમે ૨૧ કુંડી ગાયત્રી મારુતી હવનનું આયોજન કરવામાં આવેલ છે. ઓમ્ પરિવારના ઉપક્રમે આવો કાર્યક્રમ પ્રથમવાર જ થઈ રહ્યો છે. હવન પાછળ ઉદ્દેશ્ય સર્વજીવ હિતાય તથા પર્યાવરણ શુદ્ધિનો રહેલો છે. ખૂબ જ આનંદની વાત છે. આવા કાર્યક્રમોના આયોજન પછળ એક આશય એ પણ રહેલો છે કે આવા કાર્યક્રમો નિમિત્તે જુદી જુદી જગ્યાએથી આધ્યાત્મિક પ્રેમીઓ આવે છે અને એ નિમિત્તે સૌ કોઈને પરસ્પર મળવાનો અને એકબીજા સાથે નિઃસ્વાર્થ પ્રેમ વધારવાનો અવસર પ્રાપ્ત થાય છે. આવા અવસર એ મનનું સાત્ત્વિક ભોજન છે. તેમાં ઉપસ્થિત રહી તેને વાગોળવાનું-પચાવવાનું છે. પોતાના સ્વાનુભાવો એક બીજાને કહેવાનો અવસર છે એ વાત સૌએ બરાબર ધ્યાનમાં રાખવાની છે. જો આમાં બરાબર સાવધાન રહીએ નહીં તો હોંશાતોશીમાં એકબીજા વચ્ચે ઘર્ષણ થાય, મનદુઃખ થાય, પ્રેમ વધવાના બદલે ઓછો થાય, એકબીજાથી દૂર થતા જઈએ. તમો સૌ આ બાબતમાં પૂરા સાવધાન છો તે બહુ આનંદની વાત છે. અસ્તુ.

ઓમ્ ગુરુદેવ જયંતીના આપણા કાર્યક્રમમાં એક બેનર લગાવવામાં આવ્યું હતું. તેમાં લખેલ હતું કે-

“અમને મરવાની જરાય ઉતાવળ નથી

અને

વધુ જીવવાનો જરાય લોભ નથી - મોહ નથી”

ભક્તશ્રી નરસી મહેતાએ ગાયું છે કે -

નિત સેવા નિત કીર્તન ઓચ્છવ, નિરખવા નંદકુમાર રે!
હરિના જનતો મુક્તિ ન માગે, જન્મોજન્મ અવતાર રે!

મરવાની જરાય ઉતાવળ નથી. કેમ? જેટલું વધારે જીવીશું એટલું વધુ સાધન-ભજન કરી શકીશું, ગુરુ-સંતોની સેવા કરી શકીશું. સ્વ અને પર કલ્યાણ માટેનાં કાર્ય કરી શકીશું. આમ, મનુષ્ય જીવન મળ્યું છે તો તેને સાર્થક કરવા માટેના વધુ પ્રયત્ન કરી શકીશું. જીવન તો ક્ષણ-પ્રતિક્ષણ વપરાઈ જ રહ્યું છે. તો પછી પરહિત માટે શા માટે ન વાપરવું? પરહિત માટે જે જીવનની દરેક ક્ષણ વાપરે છે તેણે જ ખરા અર્થમાં જીવી જાણ્યું કહેવાય. આમ આવું જીવન વધુ જીવી શકાય તે માટે મરવાની ઉતાવળ નથી. જેમ મરવાની ઉતાવળ નથી તેમ વધુ જીવવાનો જરાય મોહ-લોભ નથી તે વાત પણ બરોબર ગાંઠે બાંધી લેવી જોઈએ.

‘જો મરણ છે જાંદગીની છેલ્લી દશા!

તો પરાર્થે અર્પવાને, આ જીવનના મોહ શા?’

અંતે તો આ પંચમહાભૂતનું શરીર છૂટી જ જવાનું છે તો પછી તેનો મોહ રાખવો શા કામનો? જન્મ્યા ત્યારથી આજ પર્યંત જીવનમાં સતત અનુભવ, સ્વાનુભવ કરી નક્કી થઈ ગયું છે કે સુખ-પ્રાપ્તિની ભ્રમણામાં જગતના જે કાંઈ ભોગો આપણે ભોગવ્યા તે કશાયમાં સુખ નથી. સર્વે અંતે દુઃખ આપનારા છે. આવા છે જગતના તમામે તમામ ભોગો. કશાયમાં સુખનો છાંટો પણ નથી. આવો છે સંસાર-સાગર જેમાં દુઃખોરૂપી ખારું પાણી જ ભરેલું છે, ક્યાંય પણ સુખરૂપી એક ચમચી મીઠું પાણી નથી. વાસ્તવમાં ભોગોને આપણે ભોગવતા નથી. પરંતુ ભોગો આપણને ભોગવે

છે. આ વાતની સમજણ આપણામાં બરોબર પાકી થઈ જવી જોઈએ. સંસારરૂપી સમુદ્ર દુઃખોરૂપી ખારા પાણી જેવો છે. તેમાં શાશ્વત સુખરૂપી એક ટીપુંય મીઠા પાણીનું નથી. આ વાતને આપણને બરોબર અનુભવ-સ્વાનુભવ થઈ ગયો છે અને બરોબર પાકું થઈ ગયું છે કે અત્યાર સુધી આપણે જે ભોગો ભોગવ્યા છે હકીકતમાં તે ભોગોએ આપણને ભોગવ્યા છે. આથી હવે વધુ જીવવાનો જરાય મોહ નથી, લોભ નથી. અનુભવીએ કહ્યું છે કે-

“શ્વાન હાડકું ચૂસે, રુધિર વહે પોતાના મુખે

એ દેખીને તે મલકાયે, પણ તે ક્ષરણ પોતાની માંય”

એક કૂતરાને સુકાયેલું હાડકું મળ્યું. હાડકું લઈ એ કૂતરો ખૂણામાં જઈને ચૂસવા લાગ્યો. થોડીવાર થઈ એટલે હાડકું તો સુકાયેલું હતું પણ કૂતરાના પેઢામાંથી લોહી નીકળવા લાગ્યું. લોહી જોઈ કૂતરો ખુશ થયો. તેને લાગ્યું કે લોહી હાડકામાંથી નીકળે છે. આથી તે હાડકાને મોઢામાં વધુ જોર કરીને દબાવવા લાગ્યો. અંતે તેના પેઢાં ચિરાઈ ગયાં અને ખાસું લોહી નીકળી ગયું. અંતે તે તમ્મર ખાઈને નીચે પડ્યો અને તરફડીને મૃત્યુને શરણ થયો. ત્યારે જ તેના મોઢામાંથી હાડકું છૂટ્યું. પોતાની અજ્ઞાનતા અને ભ્રમણાના કારણે કૂતરાની આ સ્થિતિ થઈ. આપણે જોઈએ છીએ કે સામાન્ય રીતે જગતમાં મોટાભાગના મનુષ્યોની આવી સ્થિતિ છે. સૌ કોઈ સુખની પ્રાપ્તિ માટે ભોગો ભોગવી રહ્યા છે, કે જે સુખ ભ્રામક અને ક્ષણભંગુર છે. હકીકતમાં આપણે તે ભોગોને ભોગવતા નથી પરંતુ ભોગો આપણને ભોગવે છે અને આમ ને આમ જીવન પૂરું થાય છે.

આથી જ અનુભવીએ કહ્યું છે કે, વધુ જીવવાનો જરાય લોભ નથી કેમકે જગતરૂપી સમુદ્રમાં અનેક દુઃખો અને આઘાતો રૂપી ખારું પાણી જ છે. ક્યાંય પણ સાચા સુખરૂપી એક ટીપું પણ મીઠું પાણી નથી. સાથે સાથે એમ પણ કહ્યું છે કે મરવાની જરાય ઉતાવળ નથી કેમકે

જેટલું વધુ જીવીશું એટલું વધુ પ્રભુ-ભજન થશે. મનુષ્ય જન્મ સાર્થક કરવાનો વધુ સમય મળશે. આમ, આ વાતને વધુ તાત્વિકરૂપે સમજવાનો પ્રયત્ન કરવાનો છે. અસ્તુ.

એક કૂતરો ક્યાંકથી રોટલીઓની થપ્પી મોઢામાં લઈને જતો હતો. ચાર-પાંચ ડાઘિયા કૂતરાઓએ આ જોયું એટલે તેઓ એની પાછળ દોડ્યા. પેલો કૂતરો ભાગ્યો અને જંગલમાં પહોંચ્યો. પેલો કૂતરો ભાગતો હતો ત્યાં એને એક સંત મળ્યા. એટલે એ સંત પાસે જઈને કહે કે મને બચાવો નહીંતર પેલા ડાઘિયાઓ મને મારી નાંખશે. સંતે કહ્યું કે તારે બચવું હોય તો તારા મોઢામાં રોટલીઓની થપ્પી છે તે મૂકી દે અને તેમાંથી ખપ પૂરતી બે-એક રોટલી લઈને આઘો ખસી જા અને પછી તમાશો જો કે શું થાય છે. કેમકે પેલા તારી પાછળ નથી પડ્યા પરંતુ તારા મોઢામાં આ રોટલીઓની થપ્પી છે તેની પાછળ પડ્યા છે. જો તું એમ કરીશ તો બચી જઈશ, નહીંતર હું પણ તને બચાવી નહીં શકું. પેલા કૂતરાએ મોઢામાંથી રોટલીની થપ્પી નીચે મૂકી તેમાંથી બે-એક રોટલી લઈ થોડે દૂર એક ઝાડ નીચે જઈને બેઠો અને શાંતિથી રોટલી ખાવા લાગ્યો. ત્યાં પેલા ડાઘિયા કૂતરા આવ્યા. રોટલીની થપ્પી પડી હતી ત્યાં જઈ તે લેવા માટે અંદર અંદર લડવા લાગ્યા. લડતાં-લડતાં લોહી-લુહાણ થઈને અંતે તરફડીને મરી ગયા. પેલા કૂતરાએ નીરાંતે રોટલી ખાતાં ખાતાં આ તમાશો જોયો. અનુભવીઓએ કહ્યું છે કે-

“સાંઈ ઈતના દીજિએ, જામે કુટુંબ સમાય;

મૈં ભી ભૂખા ન રહું, સાધુ ના ભૂખા જાય.”

સાધુ એસા ચાહિયે, ઉદર સમાતા લેત,

આગે-પીછે હરિ ખડે, જબ માગે તબ દેત.

આપણે જીવનમાં ખોટી સંગ્રહવૃત્તિ ન રાખતાં જેટલું જરૂરી હોય તેટલું જ રાખવું જોઈએ તો જ આપણે તેનો ઉપભોગ આપણાં સુખશાંતિ માટે સારી રીતે

નિશ્ચિત થઈને કરી શકીશું. અને જો જરૂરત કરતાં વધુનો સંગ્રહ કરીશું તો જેને આપણે પોતાના ગણીએ છીએ તેઓ જ તે બધું આપણી પાસેથી પડાવી લેવા આપણા દુશ્મન બની જાય છે. જરૂરત જેટલું રાખીશું તો તેનો ઉપભોગ સારી રીતે કરી શકીશું. જરૂરત કરતાં વધુ રાખીશું તો તેના ભારથી જ આપણે દબાઈ મરીશું. આવી અને બીજી અનેક સાચી સમજણની વાતો આપણા કલ્યાણ માટે થઈને ગુરુ-સંતો કૃપા કરી આપણને સમજાવે છે. તેનો જીવનમાં બરાબર અમલ તો આપણે પોતે જ કરવાનો છે. ગુરુ-સંતો કરાવવાના નથી અને તેમ કરીશું તો જ કલ્યાણને પામી શકીશું. વર્ષોથી આવી કલ્યાણકારી સમજણની વાતો ગુરુ-સંતો દ્વારા કહેવાય છે. જરૂરત છે તેને જીવનમાં અમલમાં મૂકવાની. અસ્તુ.

તમે સૌ હળીમળીને સંપ અને ઉત્સાહથી એકબીજા મય થઈને વિવેક મર્યાદાનું બરાબર પાલન કરીને આવા સાત્ત્વિક કાર્યક્રમ કરો છો તેનાથી બીજા અનેક લોકોને તેનો લાભ મળે છે. ખૂબ જ આનંદની વાત છે. બહુજન હિતાય-સુખાયનાં કાર્યો કરવા માટે પરમાત્મા તેના જે સાચા અધિકારી હોય તેને નિમિત્ત બનાવે છે. ઉમરેઠમાં ‘એકવીસ કુંડી ગાયત્રી-મારુતિ હવન’નું જે આયોજન થયું તે અત્યાર સુધીમાં પ્રથમ વખત જ થયું. તેથી તમને જરૂર હોય ત્યાં માર્ગદર્શન આપવા માટે અમારી હાજરીની ખૂબ જ જરૂરી હોય. અમારી પણ ત્યાં આવવાની ખૂબ જ ઈચ્છા હોય તે સ્વભાવિક છે. પરંતુ અમે ત્યાં આવી શકતા નથી તેવી શરીરની સ્થિતિ છે. અત્યારે ટેલીફોન ઉપર જે કાંઈ થોડું આશીર્વાચન આપતાં બોલી રહ્યા છીએ તે પણ પરમાત્માની કૃપા છે. અસ્તુ.

ભગવાને આપણને શરીર આપ્યું છે ભજન કરવા માટે. અને વધુ સારી રીતે ભજન થઈ શકે તે માટે શરીરને ભોજન આપવું પડે. તો ભોજન શા માટે કરવાનું છે? ભોજનથી શરીર સ્વસ્થ રહે અને સ્વસ્થ શરીરથી ભજન સારી રીતે થઈ શકે તે માટે. પરંતુ જે

લોકો ભોજન માત્ર સ્વાદ ખાતર કરે છે અને ભજન કરતા નથી તેવા લોકો માટે તુલસીદાસે કહ્યું છેકે,

“રામ ભજન મેં આલસી, ભોજન મેં હોશિયાર;
તુલસી એસે જીવકો, લાખ બાર ધિક્કાર”

આવા લોકો લાખવાર કહેતાં સતત ધિક્કારને પાત્ર છે. વળી ઉંમર વધતાં ભોજન કરવામાં ખૂબ જ કાળજી રાખવી પડે. જુવાનીમાં તો જે કાંઈ અને જેટલું પણ પેટમાં નાંખતા હતા તે પચી જતું હતું. તે વખતે શરીરનાં બધાં જ અંગો સાબૂત હતાં. પરંતુ ઉંમર થતાં શરીરનાં અંગો શિથિલ થાય છે. હાથ, પગ, આંખો, કાન, વગેરે જેમ નબળાં પડે છે તેમ પાચન અંગો પણ નબળાં પડે છે. તેથી પછી ભોજનના સ્વાદ ઓછા કરવા પડે અને જેટલું પચી શકે તેટલું જ ભોજન કરવું જોઈએ. ઉંમર થતાં શરીરનાં અંગો નબળાં પડે છે. પરંતુ એક જીભ નબળી પડતી નથી. તે તો ‘લાવ્ય, લાવ્ય’ જ કહે છે. આપણે સ્વાદ માટે થઈને શરીરની ક્ષમતાનો વિચાર કર્યા વગર ખાધા કરીએ તો તે સમયસર પચે નહીં. પચ્યા વગરનો ખોરાક પેટમાં પડ્યો રહે, તેમાં શરીરની અંદરના એસિડ ભળે અને તે ખોરાકને સડાવે. ખોરાક સડવાથી પેટમાં ગેસ થાય અને તેમાંથી અનેક રોગના ભોગ થવાય. ડોક્ટર પાસે જઈએ તો ડોક્ટર આ રોગોનાં જાત જાતનાં નામ આપે અને તે માટે થઈને જાત જાતની દવાઓ આપે. આમ ઉંમર વધતાં શરીરની મર્યાદાનો વિચાર કર્યા વગર જીભના સ્વાદ માટે થઈને આડેધડ ભોજન પેટમાં પધરાવ્યા કરીએ તો અનેક પ્રકારની મુશ્કેલીમાં મુકાઈ જઈએ, દુઃખી દુઃખી થઈ જઈએ. તો સ્વસ્થ શરીર અને તે દ્વારા જીવન પર્યંત સારી રીતે ભજન થઈ શકે તે માટે આ વાત સૌએ બરાબર ધ્યાનમાં રાખવી જોઈએ. જીવનભરના નિચોડરૂપ અમૃતવાણી આવા કાર્યક્રમ નિમિત્તે સાંભળવા મળે છે. પરંતુ માત્ર તે સાંભળવાથી ફાયદો ન થાય. પરંતુ જીવનમાં તેનું મક્કમતાથી આચરણ કરીએ તો

તેનો સાચો લાભ મેળવી શકીએ. અસ્તુ. સત્ય ધર્મ ગુરુદેવની જય. સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને એમની જય તો આપણી જય. સર્વને વંદન, અભિનંદન, આશિષ

(તા.૯-૧૧-૨૦૦૮ને રવિવારે ઉમરેઠ મુકામે ઉમરેઠ

ઓમ્ પરિવારે એકવીસ કુંડી ગાયત્રી-મારુતિ હવનનો કાર્યક્રમ યોજેલ. તે નિમિત્તે પ.પૂ. ગુરુદેવ શ્રી યોગભિક્ષુજી મહારાજે કાર્યક્રમમાં ઉપસ્થિત સર્વને ટેલીફોન ઉપર આશીર્વાચન આપતાં ઉપરોક્ત સાચી સમજણના જ્ઞાનામૃતનું પાન કરાવ્યું.)

પ.પૂ.ગુરુદેવની પાદુકા પૂજન

— મીનીષ પટેલ

શ્રી ગાયત્રી અનુષ્ઠાન સાધના શિબિર પલિયડ નિમિત્તેના કાર્યક્રમમાં ગુરુભક્તો લગભગ સવારે ૯:૩૦ વાગે આવી પહોંચ્યા.

શ્રી નૈષધભાઈનું સ.સ.ભિક્ષુજીએ, ચાંદલો અને હારતોરાથી સ્વાગત કર્યું. પ.પૂ. ગુરુદેવની ચાખડીઓ એક તાસકમાં મૂકી શ્રી નૈષધભાઈના હાથમાં પધરાવી. પનિહારી બહેનોએ પાદુકા પૂજન કર્યું. શ્રીમતી જિગીશાબેને પોતાના શિર પર તાસક મૂકી સભામંડપમાં પ.પૂ. ગુરુદેવશ્રી માટે મૂકેલા આસન પર પાદુકાઓનું સ્થાપન કર્યું.

સ્થાપન કર્યા પછી સર્વે ગુરુભાઈ-બહેનોએ મંડપમાં પ્રવેશ કર્યો. જ્યાં નિસર્ગો (ડૉ. પરેશભાઈના પુત્ર) એ પોતાની શૈલીમાં ગુરુભાઈ-બહેનોનું સ્વાગત કર્યું. તેમણે કહ્યું કે,

સત્ય ધર્મ ગુરુદેવની જય. સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને એમની જય તો આપણી જય. હું નિસર્ગ પટેલ આપ સર્વે ગુરુભાઈ-બહેનોનું અહીં નિર્વિકલ્પ મુક્તિધામમાં સ્વાગત કરું છું. આ મારો આઠમો અને આ સર્વેનો ૩૦મો ધ્વજારોહણ દિવસ છે. તો ચાલો આપણે સૌ ઓમ્દાદા (પ.પૂ.ગુરુદેવશ્રી)ની નિશ્રામાં આ મહોત્સવ ઊજવીએ અને આપણી જીવન જ્યોતને સંસ્કાર (સાચી સમજણ) રૂપી ધીનું સિંચન કરીએ. સત્ય ધર્મ ગુરુદેવ કી જય. જય નારાયણ-જય ઓમ્ ગુરુદેવ

સ.સ.ભિક્ષુજીએ આ વખતની આમંત્રણ પત્રિકામાં પૂ.શ્રીનાં વાક્ય, ('માતા અને પિતા બનતાં પહેલાં તેને લગતી પુષ્કળ યોગ્યતાઓ પ્રાપ્ત કરવી પડે. જેઓ તે

યોગ્યતાની પરીક્ષામાં પાસ થાય તેને પરણવાની અને સંતાન ઉત્પન્ન કરવાની સ્વીકૃતિ મળે તેવી સમાજની વ્યવસ્થા હોવી ઘટે.') નો વિસ્તાર કરતાં જણાવ્યું કે જો હું આ દેશનો વડો હોઉં તો દેશના તમામ નાગરિકોની કેળવણી ફરજિયાત કરું. ઓછામાં ઓછા ગ્રેજ્યુએટ થવું ઘટે. ગ્રેજ્યુએટ થયા પછી બે વર્ષ માટે તાલીમ લેવી ફરજિયાત. વૃદ્ધ માતા-પિતાની સેવા, પોતાના શરીરના આરોગ્ય માટેનું શિક્ષણ, (પ્રાણાયામ, ધ્યાન, આસન) બાળકના જન્મ પહેલાં અને પછીની સંભાળ, વડીલોની માન-મર્યાદા સાચવવાની અને જીવન જીવવા માટેની સાચી સમજણ, સત્ય અને ધર્મ વિષેની સમજણ અને પાલન વગેરેનો અભ્યાસક્રમ. બે વર્ષને અંતે તેઓની પરીક્ષા લેવામાં આવે અને તેમાં ૫૦%થી ઓછા ગુણ આવે તો, તેવા નવયુવાન-યુવતીઓને લગ્ન કરવાની પરવાનગી ન મળે. તેમના પર ગૃહસ્થાશ્રમ પ્રવેશ નિષેધ લગાવવામાં આવે. લોકોના પરિચયમાં આવતાં થયેલાં અનુભવોનો આ આકોશ હતો.

શ્રી નૈષધભાઈએ સ.સ.ભિક્ષુજીની વિનંતીથી પોતાના મશીન પર બોલતાં જણાવ્યું કે, અમે એક વખત પ.પૂ. ગુરુદેવશ્રી સાથે રાજકોટ મુકામે ગયેલા. પ.પૂ.શ્રીગુરુદેવશ્રી, લગભગ છ-સાત ગુરુભાઈઓ (અમદાવાદથી) તથા બીજા રાજકોટના વતનીઓ સાથે એક હાસ્ય કલાકાર સાથે ભોજન લેવાનું થયું. હાસ્ય કલાકારની આદત પ્રમાણે પ્રસાદ લેતી વખતે પણ પોતાની કલાનું પ્રદર્શન જારી રાખ્યું. મેં અને

સ.સ.ભિક્ષુજીએ હસવામાં ભાગ ન લીધો. તેઓ કહે, “તમે કેમ હસતા નથી?” તેના જવાબમાં જણાવ્યું કે અમારા ગુરુજીના સત્સંગમાં પૂ.શ્રી જે આધ્યાત્મિક મિમિકીથી હાસ્ય ફેલાવે છે તે અનુભવ્યા પછી બાકીના તમામ હાસ્ય પ્રસંગો ફિક્કા લાગે છે. પૂ.શ્રીની મિમિકી કે તેમની હસાવવાની રીતમાં ઘણું ઊંડાણ હોય છે તે સમજીએ તો આપણા જીવનનું કલ્યાણ થઈ જાય. જન્મ સાર્થક બને.

● તમે ગરજુડા છો ●

પૂ. બચીબેન (નૈઘઘભાઈનાં માતૃશ્રી)ને સ.સ.ભિક્ષુજીએ વિનંતી કરી કે બા તમે કાલે વાત કરી હતી તે કરો.

પૂ. બચીબેને કહ્યું કે, “ડૉક્ટર (સ.સ.ભિક્ષુજી) તમે ગરજુડા છો.” વાત એમ બનેલી કે પ.પૂ.ગુરુજીનાં દર્શન કરી વળતી વખતે સ.સ.ભિક્ષુજી બચીબેનને મળીને જ જાય. સવારે બચીબેનને માળા કરવાનો નિયમ. સ.સ.ભિક્ષુજીએ કહ્યું કે, “બા તમે થોડીકવાર પછી માળા કરો તો ન ચાલે જ્યારે વાત ચાલતી હોય છે ત્યારે તમારું ધ્યાન હોતું નથી.” બચીબેને સ.સ.ભિક્ષુજીને જવાબ આપતાં જણાવ્યું કે, “તમે ગરજુડા છો. જ્યારે બસો કરોડ મંત્ર કરવાના હતા ત્યારે કેવી વિનંતીઓ કરતા હતા! અને અત્યારે ગરજ પતી ગઈ એટલે? છોને ગરજુડા?” શ્રી સ.સ.ભિક્ષુજી પ.પૂ.ગુરુદેવનાં કાર્યો કરાવવામાં પૂરેપૂરી ગરજ બતાવે જ છે - તે તો અમારો પણ અનુભવ છે.

સત્ય ધર્મ ગુરુદેવની જય

— મીનીષ પટેલ

સત્ય ધર્મ ગુરુદેવની જય. સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને એમની જય તો આપણી જય.

ઓમ્ પરિવારના કાર્યક્રમની શરૂઆત તથા પૂ.ગુરુજીના પ્રવચનની શરૂઆતમાં આ વાક્ય હંમેશા સાંભળવામાં આવે છે. ઘણીવાર પ્રશ્ન થાય કે પૂ.ગુરુજીએ આ વાક્ય જ કેમ પસંદ કર્યું હશે? ગુરુજી ધારત તો ઓમ્ ભગવાનની જય, યોગભિક્ષુજીની જય કે પછી કોઈપણ ભગવાનની જય બોલાવી શકત. પણ સત્ય અને ધર્મની જય જ કેમ? પૂ. ગુરુજીનો ઉદ્દેશ આપણને સ્થૂળતાથી સૂક્ષ્મતા તરફ લઈ જવાનો હોઈ શકે.

‘ગુરુ’ કોને કહેવાય? જેની પાસેથી આપણે જ્ઞાન મેળવીએ તેને ગુરુ કહેવાય. આ આપણી સર્વ-સામાન્ય સમજ છે. હવે જેની પાસેથી જ્ઞાન મેળવવાનું છે તે કોઈ એક વ્યક્તિ જ છે. પોતાના અનુભવો, ચિંતન-મનન અને પોતાનામાં રહેલ અનન્ય તેજને કારણે માનવસમૂહમાંથી અલગ તરી આવે છે. માનવસમૂહમાંનો અમુક વર્ગ તેઓને ગુરુ માને છે. હવે

દરેક મનુષ્ય પોતપોતાની રીતે પોતાના ગુરુની પસંદગી કરે છે અને તે દરેક ગુરુ એક વ્યક્તિ વિશેષ જ છે, જેને બધા જોઈ શકે છે, જેની સાથે વાત કરી શકે છે.

પૂ.ગુરુજીએ સત્ય અને ધર્મને ગુરુદેવ બનાવવાના કહ્યા છે. હવે આ સત્ય અને ધર્મ એટલે કોણ? એ કોઈ વ્યક્તિ નથી કે જેને જોઈ શકાય, એ તો દરેક મનુષ્યમાં જ બેઠેલા-સમાયેલા ગુરુદેવ છે. આ બે શબ્દો બોલવા-સાંભળવામાં જેટલા સરળ લાગે છે તેટલા જ તેને અનુસરવા અઘરા છે.

આજના જમાનામાં સત્ય તો ખોવાઈ જ ગયું છે. આજે નોકરી-ધંધાની હરીફાઈઓમાં, એકબીજાથી આગળ નીકળવાની લાલચમાં, પોતાનું ધાર્યું કરવા કે કરાવવામાં કે પછી પોતાનો મોભો જાળવી કે ટકાવી રાખવા માટે થઈને આજના મનુષ્યે સત્યને તીલાંજલિ આપી દીધી છે. વાત નાની હોય કે મોટી, પોતે નીચા ના દેખાય તે માટે થઈને આપણે ડગલે ને પગલે અસત્યનો સહારો લેતા હોઈએ છીએ. હવે જો આવી

પરિસ્થિતિમાં આપણે ‘સત્ય’ને આપણા ગુરુ બનાવી લઈએ તો શરૂઆતમાં થોડીક તકલીફ પડે, પણ જીવન જીવવું ઘણું જ સરળ બની જાય છે. દરેક મનુષ્યમાં ક્યાંકને ક્યાંક સત્ય છુપાયેલું જ છે. તેને આપણે બહાર લાવવાની જરૂર છે.

‘ધર્મ’ આ શબ્દ સાંભળતાં જ આપણને હિન્દુ, મુસલમાન, શીખ, ઈસાઈ આ બધા ધર્મો યાદ આવે. પણ આપણો ખરો ધર્મ કયો છે? આ બધા ધર્મો છેવટે તો એક જ ઉદ્દેશ આપે છે અને આ બધા ધર્મોમાં પણ જેને મુખ્ય સ્થાન આપેલ છે તે ધર્મ છે, માનવતા ધર્મ અને માનવતા ધર્મમાં શું આવે? મનુષ્ય કોઈપણ પ્રાણી કે બીજા મનુષ્યો સાથે સદ્ભાવના, પ્રેમ, ચલાવી લેવાની ભાવના, સહનશીલતા રાખે તેને ધર્મ કહેવાય. આપણે આ ધર્મ કેટલો પાળીએ છીએ. મંદિર, મસ્જિદ કે કોઈપણ ધર્મસ્થાનમાં જઈને પૂજા-પાઠ કરીએ, ભગવાનને ભજીએ પણ જો બીજી કોઈ વ્યક્તિને દુઃખ

પહોંચાડીએ તો ભગવાનની પૂજા પણ વ્યર્થ જાય છે. માતૃધર્મ, પિતૃધર્મ, ભાતૃધર્મ,... વગેરે માનવતાધર્મની જ શાખાઓ છે અને આ દરેક ધર્મને નિષ્ઠાપૂર્વક અમલમાં લઈએ તો જ ખરો માનવતા ધર્મ છે.

હવે જો સત્ય અને ધર્મ બન્નેને આપણા ગુરુદેવ માનીએ અને તેમને અનુસરીએ તો જે જ્ઞાન કે તેજ સંત-મહાત્માઓનાં હોય છે તેવું દરેક મનુષ્યમાં વધતા-ઓછા પ્રમાણે આવવા માંડે. કદાચ એટલે જ ગુરુજી આ બન્નેને ગુરુદેવ માની એમની જય બોલાવતા હશે. પૂ. ગુરુજી દરેક મનુષ્યને સ્થૂળ ગુરુદેવ તરફથી સૂક્ષ્મ ગુરુદેવ તરફ લઈ જવા માંગે છે અને આ સૂક્ષ્મ ગુરુદેવ એવા છે કે એ હરદમ દરેક મનુષ્યની સાથે હાજર જ રહેવાના છે.

પૂ.ગુરુજી આપણને જે સમજાવવા માંગે છે તે આપણે સમજીએ અને તેઓના સાચી સમજણ માટેના વિચારોનું ચિંતન-મનન કરી, જીવનમાં ઉતારી, જીવન સારી રીતે જીવવા પ્રયત્ન કરીએ-કરાવીએ. અસ્તુ.

પ્રેરક પત્રાંપ

● નિર્વિકલ્પ મૂક્તિધામ - તીર્થભૂમી ●

જીવનસ્મૃતિ સ્વાધ્યાય મંદિર ૧૭, વસંતનગર, ભૈરવનાથ માર્ગ, મણિનગર, અમદાવાદ

આદરણિય યોગભિક્ષુજી સપ્રેમ-હરિઠોં વંદન

પલિયડના ઓમ્ કાર ધ્વજારોહણ મહોત્સવનું નિમંત્રણ મળ્યું. આનંદ થયો. આપ એક કાર્યક્રમ તો ગ્રામીણક્ષેત્રમાં ઊજવો છો. જ્યાં સંભવ છે, ભવિષ્યમાં તીર્થરૂપ ધામ બની રહે! વર્તમાન સમાજની સમસ્યાઓ કેમ કરીને ઊકલે, માનવ માનવતાને કેમ કરીને વરે-એની જંખના આપણા સૌની હોય છે. તેમાં આ કાર્યક્રમથી કંઈક માર્ગદર્શન મળે તો આપણી ધજા ઊંચી રહેશે. આ વખતના નિમંત્રણપત્રમાં આપનો ફોટો કોઈ રાજાધિરાજ જેવો શોભતો છે, પણ યોગભિક્ષુજીને

શોધવા પડે એવું ન બને.

મનુ પંડિતના વંદન

● સત્ સાહિત્ય પ્રચારક ●

શ્રી વેદમાતા ગાયત્રી ટ્રસ્ટ, શાન્તિકુંજ, હરિદ્વાર (ઉત્તરાખંડ)

પ્રતિ, વ્યવસ્થાપકશ્રી,

સમસ્ત ઓમ્ પરિવાર ટ્રસ્ટ, ધર્મમેઘ, મણિનગર, અમદાવાદ.

તમારા તરફથી નૂતનવર્ષના અભિનંદન પત્રિકા અને ૩૦મો ઓમ્ ગુરુ ઓમ્ ધ્વજા-આરોહણ મહોત્સવ તથા ભિક્ષુબોધોત્સવની પત્રિકા મળી છે. આપના મિશનનું સુંદર લક્ષ છે. સત્ સાહિત્ય (જ્ઞાન)નો પ્રસાર. તથા લોકમાનસને ભ્રમ અને ભ્રાંતિમાંથી મુક્ત કરવાનો

પ્રયત્ન. આ લક્ષ માનવજીવનનો શ્રેષ્ઠ સંકલ્પ છે. આ વખતે ગાયત્રી અનુષ્ઠાન સાધના શિબિર પણ રાખી છે.

વેદમાતા, દેવમાતા, વિશ્વમાતા અને આ યુગની શક્તિ ભગવતી મા ગાયત્રીને પ્રાર્થના સૌ સાધકના જીવનમાં અજ્ઞાનનું અંધારું સવિતાના પ્રખર તેજ 'ભર્ગ'થી નાશ પામો. સૌના ઘરમાં સુખ, શાંતિ, સંતોષ, આદર્શ અને પ્રેમભર્યું ઘર સ્વર્ગ સમું બનો. સૌના આરોગ્ય અને આધ્યાત્મિક પ્રગતિની મંગલકામના નવા વરસની મંગલ કામના છે.

તમારી બહેન

● શુભેચ્છા ●

શ્રી આયુર્વેદ ડેન્ટલ રીસર્ચ સેવા ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ,
રાજકોટ

પ્રતિશ્રી, આદરણીયશ્રી,

શ્રી યોગભિક્ષુજી

આગામી નૂતન વર્ષ - ૨૦૦૮ મંગલમય હો તેવી શુભકામનાઓ સહ જય નારાયણ

મહોદયશ્રી,

સવિનય લખવાનું કે તા.૨૯-૧૨-૨૦૦૮ના રોજ આપના તરફથી ૩૦મો ઓમ્કાર ધ્વજારોહણ મહોત્સવ

અને ભિક્ષુબોધોત્સવ ઊજવવાના આ શુભ અવસરની નિમંત્રણ પત્રિકા મળી. પ્રસન્નતા અનુભવી.

આપના આ પ્રસંગના કાર્યક્રમોની ઝલક જોઈ આનંદ થયો. આપના માર્ગદર્શન હેઠળ આપનું શિષ્યવૃંદ ઉત્તરોત્તર વધુ ને વધુ સેવામાં સક્રિય રહે તેવી મંગલ કામના સાથે શુભેચ્છાઓ પાઠવીએ છીએ. આપને ઈશ્વર આવા સમાજસેવાનાં કાર્યોમાં સતત સહાય કરી સેવા-કાર્યમાં પ્રવૃત્ત રાખે, સ્વસ્થ દીર્ઘાયુ આપે તેવી શુભકામના અને અભિનંદન સાથે આશીર્વાદ.

આપણી પુનિતધામ, મોરબી રોડ, રતનપર સ્થિત આ સંસ્થા દ્વારા એક આયુર્વેદ ચિકિત્સાલય, આયુર્વેદ ડેન્ટલ ઈન્સ્ટિટ્યુટ તેમજ એક ગૌશાળાનું પણ સંચાલન કરી રહી છે. સંસ્થા ઘણી જ નાની છે. અમારી હાર્દિક વિનંતી છે કે સંસ્થાની મુલાકાતે પધારી સંસ્થાની પ્રવૃત્તિઓમાં સહભાગી થઈ આભારી કરશોજી.

અમારા યોગ્ય સેવા લખશોજી.

આભાર સહ...

લી. ભવદીય

દંતવૈદ્ય લાભુભાઈ શુક્લના દંડવત્ પ્રણામ સાથે
ૐ નારાયણ

મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી

જેનો જીભ પર કાબૂ, તેનો જગ પર જાદુ;
જેનું જીવન સાદું, તેનું આરોગ્ય ઝાઝું;
કરકસર છે કામધેનુ, દે છે અમૃત દિન-રૈનુ;
કમ ખાઓ જો ગમ ખાઓ, તો દુઃખથી મુક્તિ પામો.

ઓમ્ પરિવારના ઉત્સવ

હનુમાન જયંતી
નિમિત્તે

ગોવિંદભાઈ એન. પ્રજાપતિ
સી-૧/૧, ભદ્રેશ્વર સોસાયટી, અંકુર ચાર રસ્તા,
નારણપુરા, અમદાવાદ-૧૩.

૧૨-૪-૨૦૦૮
રવિવાર
સવારે ૮.૩૦ થી ૧૧.૦૦